

# TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Sabiu la expediția foiei pe afară la c. r. poste cu bani gaț prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. car pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 81. ANULU XIX.

Sabiu, în 10/22 Octombrie 1871.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țierii scime pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâi oară cu 7 cr. siralu, pentru a doua oară cu 5 1/2 cr. și pentru a treia oară cu 3 1/2 cr. v. a.

## Invitare de prenumeratiune la

### „Telegrafulu Romanu“

pre patriarulu din urma (Octombrie—Decembrie) alu anulii 1870. — Pretulu abonamentulu pre 1/4 de anu e:

Pentru Sabiu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Trani'a și Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a și strainatate 3 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu întârziá cu trimiterea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugámu a se scrie curatu, și în locu de epistole de prenumeratiune recomandámu on. publ. avisurile postali, (Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.) cá împreunate cu spese mai putiene și cá mai sigure pentru înaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editor'a „Telegrafulu Romanu“  
în Sabiu.

## Eveneminte politice.

Turburările din confiniile militari sunt terminate, dara se aduc și acum în combinatiunile cele mai varie. „Reform“ din Pest'a face descoperiri curioze despre legatur'a în care a statu miscarea nenorocita. Ea pretinde ca a statu în legatur'a cu miscarea lucratorilor din Pest'a și ca s'a planuit în Paris și în Petersburgu o revolutiune, ce avea sa izbucnéscă în Agramu și în Pest'a. Vedeându-si lucratorii paralizate încercările lor în Vien'a si-au alesu de puncte principali a întreprinderilor lor revolutiunarie Agramulu, Pest'a și Carlsstatulu. În confinii au crediutu ca voru afliá trupe bineinarmate și supuse scopurilor lor. Este lucru afara de tota îndoiél'a, dice „Reform“, ca ultraistii sudu-slaviloru au statu în legatur'a cu lucratorii din Pest'a și acesti'a stau în legatur'a cu internatiunile și ca erupțiunea generale este planuita în Parisu.

Comitetulu revolutiunariu european cauti cá sa capete Bud'a-Pest'a în potestatea sea. Comitetulu revolutiunariu cunosce referintele locali forte bine și revolutiunea avea sa erumpa inca în 20 Augustu a. c. în diu'a de R. Stefanu. În diu'a acésti'a, se dicea în planu, sta garnison'a în fortareția cu puscile neincarcate; în acea di membrii internatiunalei sa între înarmati cu revolvere în fortareția, sa desarmeze militi'a, sa ocupe fortareti'a și ministeriele. Alti, îmbracati în vestminte tieranesci, sa între în citadela sa prindia garnison'a cea mica și cu bombe de petrolu sa bombardeze Pest'a pâna va capitulá și se va supune oamnei. Inceputulu inse trebuie sa se faca în Croati'a.

În câtu sunt descoperirile aceste adeverate remáne sa dea séma „Reform“ insasi.

Complanarea ce se afla în cursu dincolo de Lait'a, între regimu și boemi séu cechi, și arata influinti'a sea și asupr'a Transilvaniei. Partid'a de-a k i a n a din Pest'a a luat la desbatere elaboratul complanări și au decisu respingerea lui în ceea ce privește pre Ungari'a. Andrassy nu erá de fatia la acésta desbatere și de aceea pre cale telegrafica și s'a împartasit și lui rezultatulu desbaterei.

Cechii inse fára de a cauti multu la desbaterele din Pest'a séu Vien'a mergu înainte pre calea pornita. Riger, unulu dintre conducatorii cechi dice în unu articulu în „Prokok“: Poporulu cehicu póte sa fia liniscitu, pentru ca rescriptulu imperatésca (la adresa) are sa fia asiá dupa cum ar fi fostu

și pâna câdu imperatulu nu a ascultat pe contrarii politice lui Hohenvart Elu dice mai departe ca între ne-parasirea constitutiunei din Decembre și între federalismu nu este unu ce alu treilea. Jometáti séu patrarie de drumu sunt insielaciune proprie. A acceptá conditiuni mai bune cá articoli fundamentali este demencia, necunoscentia și amagire proprie. Numai prospectulu de a se termina în graba céri'a a facutu pre cechi sa puna conditiuni asiá de usiore. La cea dintáiu hesitare din partea regimulu, natiunea se întórna la starea de mai înainte, la starea unde nu cede sub nici o conditiune.

Asupr'a esceselor nemtiesci din aul'a universitáti din Vien'a și diet'a austriaca, prin cari s'au demonstratu forte ópriatu contr'a cechiloru, se exprima Riger în modulu urmatoriu: Pre lângu tota „Abendpost“, fára de nici o consideratiune vomu nomi tote lucrurile pre numele lor adeverate, câdu copii dela universitate, deputati fideli constitutiunei și pungasi séu misiiei diplomatisati facu escese în contr'a nóstra.

Unu mare consiliu ministerialu, cu imperatulu în frunte, erá anunctu pre Mercuri pentru a desbate rescriptulu la adresa dietei boemice, insa despre rezultatele acelu consiliu nu scimú nimic'a. Întârzierea consiliulu acésti'a pâna în diu'a amintita da ansa la scrirele cele mai estravagante.

Serbii din Ungari'a și cu deosebire cei din Neoplant'a au decisu a alege o deputatiune din sinulu lor, carea sa intempine pre „celu dintáiu serbu“ pre Dr. M i l e t i c i, la usi'a inchisórei dela Vatiu, unde fu detinutu pentru delictu de presa. Alalta-eri Vineri va fi sositu dejá în Neoplant'a, unde erau pregatiri mari, cá sa-lu primésca cu pompa.

Unu botezu în famili'a principeli di Montenegro a fostu o ocaziune buna de demonstratu ce legaturi dulci sunt între Petersburgu și slavii de média-di. Unu representante alu familiei imperiale rusesci a suplinitu locul de nasu la botezulu fiului principeli. Dara si legatur'a reciproca între slavii de média-di inca s'a vedutu cu acea ocaziune ca este intima. „V i d o v d a n“ recomandá într'unu articulu de fondu aliantia intima între Serbi'a și Montenegro, cá uniculu mijlocu de a usurá sórtea crestiniloru din orientu și de a-i liberá de jugulu musulmanu.

Guvernulu român din Bucuresci a luat drumurile de feru strussbergiane în posesiunea sea. În 18 l. c. sigilá procurorulu de statulu tote birourile și caselle; se desigilara insa mai târdiu și administratiunea de pâna acum lucra și mai departe sub controlarea statulu român. Acésta cestiune dara nu va mai turburá diplomatia Europei.

## Turburările în confiniile militari.

Dupa scrirele oficiali și dupa alte scrii, turburarea din regimentulu Ogulini este terminata. Cercetările incepute din partea deregatoriilor respective au aflatu acte compromisiórie între hartiile lui Davidu S t a r c e v i c, unulu dintre conducatorii turburării. Aceste acte documentéza ca miscarea acésti'a sta în legatur'a cu „internatiunea“ parisiana (?) și cu partia revolutiunaria din Russi'a. În dilele aceste s'a arestatu unu scriitoriu rusescu M i l i c i la Agramu și fu predatu judecatoriiei comitatense. Si fostulu capitaniu superioru alu cetátiiei K a r l s t a d t inca e prinsu și transpusu în mânilé justitiei militare.

Arangiatorii și conducatorii turburáriloru, spunu rapórtelu oficiali, au fostu: Eugeniu K w a t e r n i k, avocatulu și redactoru alu foiei septemnale „Hrvatska“, Al. B a c h, și unu essergentu de pandori R a k i a s, cari au si caditu victim'a întreprinderiloru lor.

Intentiunile turburáriloru dopa raporturile ofi-

cióse au fostu îndreptate contr'a „slavo-serbiloru“ și „sud-slaviloru“ cari se serveau de numirile aceste numai pentru cá sa-si ascunda ur'a contr'a austriacismulu séu ungarismulu lor și diceau ca acesti'a și acei'a au tradatu Austriiei pre Croati'a și parol'a lor erá acum: „Marea Croatia independenta în marginile ei de odinóira“.

Dupa ce cadiaura mortu cei trei conducatori, partisanii lor lepadara armele și fugira care încatrau. Câti se prinsera pâna acum se prinsera fára arme.

## Revista diuaristica.

Se cetesce într'o corespondintia a diuarialu „Le Nord“

Buletinulu legiloru publica unu decretu imperialu (rusescu) din 4/17 Iuliu, care este unu adeverat manifestu, și care probéza odata mai multu, cu cata perseverintia și cu cata fermetate urmaresce guvernamentulu nostru, marea opera a reformelor natiunale, inaugurate prin emanciparea tieraniloru.

Este vorb'a despre aplicatiunea acelei lege generale asupr'a coloniloru, care sunt cea mai mare parte germani stabiliti în guvernamentulu de St. Petersburgu, Nivogorodu, Samar'a, Saratofu, Voronege, Tehernigofu, Pultov'a, Caterinoslafu, Hersou, Taurida, și în provinci'a Basarabia.

Spre a-si dá cine-va bine séma despre importantia acestei reforme, este de ajunsu a-si aminti nenumeratele privilegii de care se bucura pâna acum acesti coloni, privilegii care, ce e dreptu, li s'a acordatu provisoriu și care aveau resonulu lor de a fi, în epoca colonisarei de câtra emigrati germani a unor parti postii din Russi'a, pre la jumátatea secolulu trecut.

Administratiunea superióra a coloniiloru erá concentrata în ministeriulu domeniiloru. De faptu inse, colonii erau perfectamente independenti de administratiunea perfectoralu. Ei aveau tribunalele lor speciale, poteau a se dedá la comerciu fára a plati tacs'a de ghildi, nu erau supusi la nici o dare în natura, și erau scutiti de recrutare. Administratiunea lor locala erá reprezentata prin unu Scholtz asistatu de mai multi beiszteri, toti alesii dintre coloni.

Aveau inca tribunalulu lor propriu și erau autorisati a întrebuintá limb'a germana cá limba oficiala.

Decretulu imparatésca mentionatu, desfiintá tote aceste privilegii, fára a le lasá macaru unulu.

Comparându acum preocuparile ómeniloru politici a unu statu mare și puternicu cum este Russi'a cu acele a guvernantiloru nostri, ni se stringe inim'a. Ce felu, Russi'a, cu imensele ei mijloce, cu miliónelé sele de baionete avendu esistentia ei asicurata altufeliu de cum este a cea a nefericitei Romanii, simte pericolulu ce póte fi chiaru pentru ea colonisarea țierei cu elemente straine și ia mesuri de preservare, ier noi, ier' pretinsii nostri politici ómeni fatali care din nefericie au condusu mai totu de un'a afacerile țierei nóstre, redigiéza petitiuni, alérgea în tote partile dupa suscriere, ceru colonisarea țierei cu germani, protegiéza prin tote modurile, încuragiéza acea terabila inundatiune a jidoviloru! D-dieule! pâna câdu acestu geniu reu va planá asupr'a patriei nóstre? pâna câdu acea putere desvoltata, implacabila inimica a némulu românescu, va conduce destin-le țierei?

Totu în diuariulu „Le Nord“ gasimu cea ce urméza:

Guvernulu prussianu a decretatu nu de multu o mesurá financiará, care tinde a face pre publiculu rusu din ce în ce mai multu tributaru Germaniei. Vréu sa vorbescu de timbrulu cu care acelu guvernamentu s'au decisu a lovi tote biletele cu

premii a acelor dăne imprumuturi a nostre interioare; fără această formalitate, pentru a cărei depunere guvernul prussianu au asignat un forte scurtu terminu, aceste bilete nu voru mai avea cursu în Germania.

Trebuie a se ști ca ambele nostre imprumuturi interioare cu premii, contractate pentru construcțiunea căilor ferate, se urca la 200 milioane de ruble, devisate în două milioane bilete câte 100 ruble pies'a. Acum de amu luă pretului celu mai josu de unu francu pentru transmiterea fia-cărui biletu la Berlinu, și inapoierea cheltuelilor timbrului și comisiunea bancherului este o contribuțiune de 2 milioane pre care Prussia o impune poporului rusu, carele trebuie sa plătescă și încă curendu, deca nu vrea a avea în mână o valoare de alu doilea ordinu, căci biletele netimbrate nu voru avea prețurile Europei aceeași valoare ca acele timbrate la Berlinu.

Acum deca admitemu ca numai a patr'a parte din proprietarii biletelor au avutu cunoscintia de dispozițiunea guvernamentului prussianu seu ca tempulu materialu le-au lipsitu pentru ca biletele loru sa faca acestu voiagiu fortiatu la Berlinu, nu rezulta o deprecieare în averea publica a Rusiei de celu putienu patru milioane, căci biletele netimbrate voru fi cotate cu 20 ruble celu putienu mai josu decâtu acele timbrate.

Din toate aceste va rezultă pentru Russia o paguba de celu putienu 6 milioane de franci.

Ni s'au vorbitu multu despre recunoscintia Germaniei pentru generos'a neutralitate a Rusiei în resbelulu din urma. Această noua specie de recunoscintie, ce ne impune Germani'a, pôte a ne servi de specimenu despre recunoscintia sea.

Este adevăratu ca această recunoscintie nu apasa asupra guvernamentului ci asupra publicului rusu care au meritatu ca nemții sa-lu faca a platii scumpu atitudinea sea putienu simpatica cătra ei, în tempulu campaniei franceze. Ori-ce s'aru dice, această recunoscintie, de siguru nu este de natura a sporii putien'a simpatia, ce noi simțimu pentru nemții în generalu și pentru prussieni în particularu.

Daca Germani'a avea trebuința de o flota spre a contrabalanta influința Rusiei în Baltic'a. Ea au comandatu nu de multu două fregate blindate de aceeași marime ca regele Vilhelm, care este precum se știe, unulu din cele mai mari vase, deca nu chiaru celu mai mare din lume, și fiindu ca Franci'a întârde cu platile contribuției seie, nemții au gasitu, forte nostimu ca publiculu rusu sa plătescă acele vase. Cu chipulu acest'a, pre la finele anului 1873 flot'a cuerasata germana va numeră 8 fregate, avendu o cuirase de optu până la douăspre-diece froturi în grosime și două corvete, toate

armate cu puternice tunuri de 300—400 livre. Această este unu post-scriptum la cele duse de principele Bismark nu de multu, cătra generalulu Klapka: „Pre câtu tempu va trăi imperatulu Alesandru, este asiguratu o buna înțelegere între Germania și Russia, și pacea Europei nu este amenințată din partea acest'a; însă, e imposibilu de a prevedea dinainte aceea ce viitorulu cuprinde în sinulu seu.“

„Opin. lib.“

### Propunerea cecha de complanare.

Prag'a, 7 Octomvre.

(Capelu.)

Din acestu punctu de vedere amu pusu mai întâiu în fruntea articoloru fundamentali recunoscintia pronunțată prin diet'a îndreptată a Boemiei a acelor afaceri comune tuturor regatelor și țerilor, care se declarară prin contielegerea cu Ungari'a de atari; diet'a regatului Boemiei, ca portatoriu principialu alu acestui dreptu, ce compete virtualu numai țerei, transpuseră însă totu odată în articolii fundamentali atari catimi, a căroru comunitate esențiale noi o recunoștemu, macaru de o tratare comuna tuturor părților monarchiei a acoloru catimi e eschisa prin convențiunea cu Ungari'a, unui congresu de delegati ai dieteloru, convocându spre acestu scopu din regatele și țerile ce nu se țtenu de coroni'a ungurească, și se îngrijă pre deplinu pentru administrarea comuna a acestoru afaceri.

Prin atari institutiuni și prin participarea regatului Boemiei la ele credemu a potea privi conclucarea regatelor și țerilor neunguresci — încâtu depinde dela noi — la problemele imperiului întregu, asiguratu în toate acele directiuni, în cari apare necesaria, din ide'a unității imperiului și recerintiele practice, o acțiune comuna. O întarire adevărată, internă, și durabilă a monarchiei întregi sperămu și acceptămu înșă dela împartășirea ferma și unanima a tuturor țerilor și popóreloru monarchiei, castigata prin îndestulirea pretenșiunilor de dreptu și asigurarea condițiunilor esistintiei loru, pentru consistința și poterea imperiului întregu.

E dorința nostra ferbinte a privi o atare îndestulare și asigurare a tuturor popóreloru imperiului de egal și dreptu imperativa; și e țient'a nesuintei nostre serioase și sincere a le indiestră pentru ambele națiuni, care numescu Boemi'a patri'a loru, cu toate garantiile obligaminteloru morale și scutului legalu.

Din această causa amu și supusu proiectulu de lege alu regimului, privitoriu la scutirea dreptului

De vomu judecă pre Machiavelu după ideile seie, nu potemu de câtu a simți óre-care repulsiune pentru densulu; trebuie înșă sa recunoștemu și calitățile eminente ale acestui barbatu de statu.

Machiavelu este mai multu de câtu unu omu de statu, de câtu unu maestru în politica; elu este unu fenomenu; numele seu reprezenta unu sistem întregu violentu, înșă adevăratu, care conduce dreptu la ținta, fără a se preocupă de mijlóce; și pentru această si-a datu sistemului seu numirea de Machiavelismu, în sensulu unei politici nealeale și astucioase.

Între calomniile inversiunato și laudele exagerate, ale căror' obiecte a fostu oper'a lui Machiavelu „Il Principe“, noi căta sa luăm unu terminu mediu.

Întro epoca cându Itali'a, amenințată d'a fi absorbită de poterea temporale seu de Cesarismulu strainu, facea silinție eroice spre a-si conservă independința, Machiavelu a servitu republic'a florentina cu unu devotamentu fără esemplu în cursu de patru-spre-diece ani; elu a conspiratu pentru independința ei, a apăr'at'o neincetatu contr'a lui Ludovicu XII, în contr'a Spanioliloru, în contr'a lui Iuliusu II, în contr'a lui Borgi'a chiaru, acelu usurpatoru neînfrenatu, susțienendu nu unu guvern apesatoriu și autoeraticu, ci institutiuni populare.

Crim'a sea a fostu de a dice adevărulu popóreloru precum și regiloru, înșă nu adevărulu morale, ci adevărulu politicu; căci elu crede ca morala nu are nici unu amestecu în politica. Celiti, discursulu atâtu de elocuentu a lui Machiavelu asupra lui Tituliviu, si ve veti convinge împreuna cu mine ca nu este acest'a limbajulu unui profesor de despotismu și de tirania.

egalu alu ambeloru naționalități în regatulu Boemiei, unei esaminări și precumpaniri a funde. Cu dorere amu observatu la acelu locu lips'a conlucrării deputatiloru de naționalitate nemțesea. Amu țientu de datorința nostra, din aceea causa, a ne îngrijă cu atât' mai seriosu și conscientiosu de conservarea tuturor intereseloru spirituali și materiali a locuitoriloru patriei nostre de naționalitate germana. Potemu deci pronunțá speranța ca din tratarea decisiva a acestei legi ea va izvori în diet'a de încoronare cu tota sancțiunea unui legamentu încheiatu între ambele națiuni liberu și cu bucuria spre concordi'a fidelă.

Proiectulu unui regulamentu nou pentru alegerile de deputati dietali, pre carele regimulu M. Vostre ni l'a propusu, de asemenea l'amu supusu unei esaminari detaliată și ne-amu străduitu a face în acele puncte din elu schimbări complanătoare, a căroru dispozițiuni le-amu recunoscutu de necorespunđitóre relatiuniloru numerului populației, contribuțiunei, producțiunei agricole și industriale câtu și ponderosității morale, pre bas'a unui materialu statisticu bogatu și în consideratiunea proba a tuturor relatiuniloru.

Noi cunóscemu greutatea problemei a coresponde, în modu îndestulitoriu pretutindeni tuturor pretenșiuniloru fondate, în dispozițiunile unui regulamentu de alegere — o greutate, pre care noi o simțimu în acestu casu cu atât' mai a fudu, cu câtu a lipsitu — și în această cestință — conservarea intereseloru multoru cercuri de alegere prin reprezentanții mai d'aprópe chiamați spre această. Cunoștemu mai departe ca acestu regulamentu de alegere are lipsa de multe ameliorari, pre care le potemu acceptá dela viitoru și dela conclucarea concordiiale a tuturor reprezentantiloru țerei nostre. Credemu înșă alu potea recunoșce preste totu de aptu pentru de a câștigá, prin alegeri facute pre bas'a acestui regulamentu, espressionea fidelă a convingeriloru, dorințeloru și nesuinteloru poporului Boemiei.

Prea grațiose rege și dómne!

De-si diet'a convenită de fatia nu se pôte privi de chiamata, nici după bas'a nici după compunerea ei, a duce îndeplinire finalamente complanarea publica, totu-si se semte îndreptată, basata pre consciința a posede mandatele de încredere a majorității prevalente a națiunei politice din Boemi'a, în pozițiunea avisată ei prin regulamentulu de alegere și regulamentulu dietei din 26 Februaru 1861., a prepará în urm'a contielegeriloru premergătoare îndeplinirea împaciuirii.

Insufletiti de dorința a succederei, amu decisu a acerne M. Vostre liniamentele formulate în articolii fundamentali pentru regularea relatiuniloru pu-

Singurul principiu la care Machiavelu a remasu credinciosu, este acel'a alu unității italiene. Plin de amintirile gloriose ale Romei antice, elu roșiá, vedindu Itali'a, această alm'a mater precum o numea elu, călcata în picioru de toti suveranii Europei și tributara celoru-lalte națiuni, ea, care odinioara le ținea pre toate ínlanțiate la carulu seu triumfatoriu. Această idea ficsa esplica esageratiunile autorulu Princepelui.

Machiavelu a muritu la Florenti'a în etatu de 58 ani. — Ósele lui a fostu depuse cu pietate într'unu monumentu la biseric'a sântei Cruci.

Politica guvernamentale a lui Machiavelu se aplica și astadi chiaru. Proselitii scólei Machiavelice stabilescu o mare diferința între individui și statu, în materia de moralitate. Individulu, dıcu ei, trebuie sa sacrifice totul virtutiei, iera statulu sa sacrifice și virtutea chiaru pentru a lui conservare. Salvarea popóreloru este legea suprema; ea legitima chiaru și crim'a.

Partisanii acestei scóle credu ca omulu are mai multa aplecare spre reu decâtu spre bine; ca forti'a și frie'a au mai multa imperiu asupra sea decâtu rațiunea; ca totu ómenii aspira la dominațiune și la apesare și ca suntu totu-déun'a gat'a a sacrificá drepturile altui'a pentru interesele loru proprie. Ei susțienu ca deca la originea societățiloru a esistatu forti'a brutale și fără freu, estadi legea nu este altu ce-va decâtu totu forti'a regulată prin forma. Libertatea politica este o idea relativa; cându se prelungește ea se transforma în licență, în resbelu civilu seu sociale. Statulu se fracționéza, se desmaduléza prin efectulu proprietiloru seie convulsioni, seu devine prada strainulu din caus'a divisiuniloru interiori în astfoliu de con-

## FOISIORA.

### Machiavelu și Machiavelismulu.

(Urmare din nr. 79.)

Doctrinelo lui Machiavelu suntu espuse cu maestria unui diplomatu; ele suntu punerea în aplicatiune pura și netedă a principieloru politice a lui Ludvicu XI, a lui Ferdinandu V, a lui Richardu III, a lui Enricu VII, a lui Alesandru VI, a lui Cesaru Borgi'a, a lui Iulius II, ale republicei venetiane, și ale republicei florentine. Ceea ce caracteriséza mai cu seama doctrin'a lui Machiavelu, este unu felu de absolutismu, ce da poterei principelui și modulu cum elu subordina religiunea la politica; această erá pre stunci doctrin'a civilizațiunei, doctrin'a popóreloru, doctrina nationale. Tóte faptele acelei epoce probéza ca centralisatiunea erá în interesulu tempului și ca simpatia generale erá pentru absolutismulu regale, pentru doctrin'a monarchica. Asiá dara, remâne bine constatu, ca acestu barbatu de geniu, tratându planulu seu de politica, nu este de câtu interpretulu ideiloru, care predominau în secululu seu, echoulu tempului, și teoriiele seie imaginice fidele a fapteloru. Politic'a Europei erá la aceea epoca și politic'a lui Machiavelu. — Religiunea erá, precum amu disu de já, numai nru mijlocu. De câte ori guvernele aveau nevoia de concursulu poterei spirituale, supremati'a pontificale erá recunoscută și invocată, odată înșă ce trebuința erá satisfacăta, ea erá reconduca la frontaria cu cunune seu cu laure, precum filosofulu Platonu indemnă pre legislatori, în republic'a sea, sa concedieze și sa reconduca pre poeli.



